

Pojmovost - význam a dosah

Hegel připsal (v té věci v naprostém souhlasu s celou převažující filosofickou tradicí) se vším důrazem rozhodující význam tomu, co lze uchopit „pojmově“, čímž rozuměl: tomu společnému, obecnému, tedy tomu, co se opakuje, co je analogické v jinak různých, odlišných případech. Naproti tomu zcela marginalizoval a dokonce pomíjel jednotlivé a zvláštní; Adorno píše (v Negativní dialektice) o tom, že Hegel vyhlásil svůj naprostý nezájem, „dezinteres“, pokud jde právě o ně, právě protože toto zvláštní a jednotlivé nepodléhá žádnému zobecnění a tedy pojmu; a sám proti tomu uvádí, že v současné (dnešní) době směřuje pravý zájem filosofie (ihr wahres Interesse) právě tam, kde dříve šlo o nezájem, totiž k tomu, co už od Platóna bylo odbyto jako pomíjivé a bezvýznamné a co Hegel označil nálepkou „faule Existenz“ (líná nebo falešná existence) (8282, s. 20.) – Na tom je docela dobře vidět, jak je Adorno myšlenkově stále ještě příliš závislý na Hegelovi a vůbec na tradici (v této věci), neboť jakoby samozřejmě spojuje pojmovost s obecností a obecnost s neměnností (opakováním, podobností atd.).

(Písek, 100828-2.)